

კავშირ-კავშირი
საქართველო

Нахетинское Кооперативное Виноградарей

«СОЮЗЪ СОЮЗОВЪ»

Виноградарей Кавказа

თ ბ ი ლ ი ს ი რუსთაველის ქუჩა № 33

კახეთი, სადგური „მუკუზანი,“ კახეთის რკინის გზა.

„კავშირ-კავშირი“ დაარსებულია 1918 წელს. წესდება დამტკიცებულია თბილისის საოლქო სასამართლოს მიერ 1919 წლის 8 თებერვალს. „კავშირ-კავშირში“ შედიან ველისციხის, გურჯაანის და კარდნახის შემნახველ გამსესებელი ამხანაგობანი 4400 წევრით, რომელთაც 4200 დესეტინა ვენახი აქვთ.

„კავშირ-კავშირის“ გამგეობა, მთავარი კონტორა და საწვებო მათავსებულია საკუთარ ბინახედ კახეთის რკინის გზის სადგურ მუკუზანთან.

საქურადლეობა.

დამოუკიდებელ მიწეზების გამო
 დღევანდლამდინ ქუჩნალის გამოცე
 მა შეფერხებული იყო ჭ ამის გამო
 სოკიერთა ცნობები დაგვიანებით
 არის მოთავსებული.

რედაქცია.

† ილია წინამძღვრიშვილი.

2 ენკენისთვის ტფილისში გარდაი-
 ცვალა მცხოვანი საზოგადო მოღვაწე, სა-
 უკეთესო მამულიშვილთაგანი და მეურ-
 ნობისთვის თავდადებული პიროვნება ილ-
 ია ივანეს ძე წინამძღვრიშვილი. განსვენ-
 ნებული 86 წლისა გადაიცვალა და მთე-
 ლი თავისი ხანგრძლივი სიცოცხლე მო-
 ანდომა უმწიკლო საზოგადო მოღვაწეო-
 ბას და ქართულ მეურნეობის აყვავებას.

ილია წინამძღვრიშვილს გატაცებით უყ-
 ვარდა სამშობლო და მისი ღრმა რწმე-
 ნით საქართველოს ტყვეობიდან დახსნა
 შეიძლებოდა ხოლოთ ჩვენი ქვეყნის ნივ-
 თიერ უზრუნველყოფით, და ერთადერთ
 საშვალებას ამ მიზნის მისაღწევად მეურ-
 ნობის გაუმჯობესებაში ხედავდა.—გა-
 უმჯობესებული მეურნეობა ჰქმნის ხალხ-
 თა სიმდიდრეს, ეს უკანასკნელი კი სუ-
 ლის სიძლიერეს და თავისუფლებისკენ
 მისწრაფებასაო... ასე აზროვნებდა მცხო-
 ვანი ადამიანი და ამ მიზნით დაარსა მან
 თავის მამაპაპეულ მამულში წინამწღვარ-
 იანთ-კარში სამეურნეო სასწავლებელი და
 მოახერხა, რომ ქართული ენის დღენის

დროს ამ სასწავლებელში შეგირდებს ეს-
 წავლათ საგნები მშობლიო ენაზე; ეს
 ერთადერთი სკოლა იყო, სადაც ქარ-
 თული ენა თამამად ისმოდა და ახალგაზ-
 დობას საშვალეობა ჰქონდა საგნები მშო-
 ბლიო ენაზე შეესწავლა. ამ სამეურნეო
 სასწავლებელს, რომელსაც ფართო სა-
 ზოგადოება წინამძღვრიანთკარის სკო-
 ლის სახელით იცნობს, აღიზარდა არა
 ერთი და ორი ჩვენს სასოფლო მეურნეო-
 ბის ასპარეზზედ მოღვაწე. აქ, ამ სკოლაში,
 მეურნეობისადმი სიყვარულ ჩანერგილი
 ახალგაზდობა მიიღტვოდა რუსეთისკენ,
 ყირიში, რომ საგანი უფრო საფუძვლიანათ
 შეესწავლა და სამშობლოს მეტად გამოს-
 ღგომოდა. დღევანდელი მთელი რიგი
 სასოფლო მეურნეობის მოღვაწეთა ამ
 სკოლის პირმშონი არიან, შემდეგ სხვა
 უმაღლეს სკოლებში ნასწავლნი და ცხოვ-
 რებაში გამოცდილნი. განსვენებული ილია
 წინამძღვრიშვილი ამაყობდა იმით, რომ
 მისმა შექმნილმა სკოლამ ქვეყანას მისცა
 ისეთი მოღვაწენი და მუშაენი სასოფლო
 მეურნეობაში, როგორც არიან ს. ხუნ-
 დამე, ნ. მაქარაშვილი, კ. ნაკაშიძე, მ. მა-
 მულაშვილი და ბევრი სხ. ილია წინამ-
 ძღვრიშვილის ცხოვრება უდრიდა მწირის
 ცხოვრებას,—ყველაფერს რასაც კი შოუ-
 ლობდა თვის სათაყვანებელ სკოლას უკ-
 ლებლივ აძლევდა საარსებოთ და თავის-
 თვის კი შეშის ფულსაც არ იმეტებდა
 —ჩემს სკოლას, მათში მოსწავლე ახალ-
 გაზრდობას რვეულები და ფანქრები დაა-
 კლდებათო, და ამ ფიქრით გატაცებული,
 ღრმით მოხუცებული ილია ნოტარიუსის
 სავარძელს არ სტოვებდა, რომ თვის პირ-
 მშო სკოლისთვის ორიოდე გროში ვშ-
 ოვნა!..

ასეთი იყო პიროვნება ილია ივანეს ძე

წინამძღვრი შვილისა ცხოვრებაში და ასეთივე აღმოჩნდა მისი ანდერძი, რომელშიაც ერთადერთს მთავარ აზრს გამოსთქვამდა, რომ მისი ნეშთი დასაფლავებული ყოფილიყო მის შექმნილსკოლის ეზოს ფარგლებში, რომ მის სულს ეტრიალნა მუდამ იმ ქაბუკთა შორის, რომელნიც სასოფლო მეურნეობის ასპარეზისთვის ემზადებიან და რომელთა ნორჩ აზროვნებას მისი ძლიერი, სპეტაკი და მუდამ ქაბუკი სული წამქეზებლად მოევილინებოდა.

ყველა ქართველს შეგვიძლიან ვიპოვოთ განსვენებულის, პიროვნებით, და ბედნიერია ხალხი, რომელსაც ილია წინამძღვრი შვილისთანა მოკირნახულე თანამემამულენი ჰყავს.

უკვდავი იქნება შენი სახელი, ძვირფასო მამული შვილო, ყველა შეგნებულ მეურნის ხსოვნაში.

ს. ჩოლაყაშვილი.

თბილისი, ნოემბერი.

ჩვენი ეკონომიური გაქირვება თანდათან გრძელდება და აუტანელი ხდება. ვერც სახელმწიფო და ერობა, ვერც ქალაქთა თვითმართველობანი და კერძო პირნი ვერ უძლებიან პროგრესიულ გაძვირებით გამოწვეულს მოთხოვნილებებს. რაიმე ფინანსიური გეგმის შედგენა და მისი განხორციელება შეუძლებელი ხდება: დღევანდელი გეგმა ხვალ ჰკარგავს მნიშვნელობას და ამიტომ ყველა დაწესებულებების და კერძო პირთა წარმოება დამყარებულია მხოლოდ მოკლე ვადით გათვალისწინებულ მომავალზე... წინ მიგვიძღვის

ყველა წარმოების გაქირვება, ვაკუუმის გაძვირება, მისი ვადის შემცირება, ადგილობრივი პირობების გაძვირება, ვაჭრობაში სპეკულიაციის გაბატონება, მრეწველობის დაქვეითება და სხვა და სხვა უბედურება.

ამას დაუმატეთ გარეშე პოლიტიკური პირობებით გამოწვეული მობილიზაცია, რომელსაც ზედ სდევს არაჩვეულებრივი აუარებელი ხარჯი, მრავალი მუშა ხალხის ფრონტზე გაწვევა და მათი წარმოებისაგან ჩამოშორება და სხვა ამ გვარი გარემოებანი, და ცხადათ დავინახავთ იმ სურათს, თუ რამდენად ღრმა, მიუწვდენელი და მრავალი მანეთ ფესვები ჩაუყრია სამშობლო ნიადაგზედ იმ ძალებს, რომელნიც დაუყონებლივ მიგვაქროლებენ ეკონომიურ დაღუპვისაკენ.

გამოსავალი ან გარდასახვევი გზა არსად მოსჩანს. მოქალაქე ფსიხოლოგიურათ გრძნობს ამ გარემოებას და როგორც მორევში ჩათრეული აღარ ზოგავს თავის მეზობელს: შეშინებული და დამშეული ან და ტიტველი იგი ცდილობს რაც შეიძლება მეტს გამოორჩეს დღევანდელ დღეს.

ყველასათვის ცხადი და უკამათო უნდა იყოს ის, რომ ერთად ერთი გზა, რომელსაც შეუძლია გამოგვიყვანოს ამ გაქირვებიდან, ეს არის გზა მუშაობის გაძლიერებისა, წარმოების განვითარებისა, მრეწველობის აღორძინებისა, სავსებით ყველა მიწების დამუშავებისა, მათი ნაყოფიერობის გაძლიერებისა და ყველა ამ რიგ საშუალებათა.

რადგან ეს ასეა და რადგან საქართველოს ეკონომიური ძალა, მიუხედავად მისი სიმდიდრისა ტყით და მთამადნეულობით, ჯერჯერობით დამყარებულია სასოფლო მეურნეობაზედ, ცხადი უნდა იყოს

აგრეთვე ისიც, რომ უმთავრესი ჩვენი ყურადღება და ძალები სასოფლო მეურნეობის განვითარებაზედ უნდა იყოს მიმართული. ღვინო, პური, მატყლი, აბრეშუმი, თამბაქო, ყველანაირი ხილი, საქონელი და სხვა—აი ჩვენი უმთავრესი სიმდიდრე. მხოლოდ მაშინ, როდესაც მიწის მოსავალს გავაძლიერებთ იმდენად, რომ ძოგვეცემა საშუალება არა მარტო დავაკმაყოფილოთ ჩვენი საკუთარი მოთხოვნილებანი, არამედ ზედმეტი ღირებულობის საქონელი შეექმნათ და გავიტანოთ საზღვარ გარეთ,—მხოლოდ მაშინ დავადგებით ცხოვრების გაიაფების გზას.

სამწუხაროთ ჩვენი სახელმწიფოებრივი ეკონომიური პოლიტიკა სხვა მიმართულების გეზს მისდევს. საქართველოს საუკეთესო შვილების ცოდნა, ენერჯია და ყოველგვარი ძალღონე მიმართულია ჩვენი ეკონომიური უძღურების მოსარჩენად სხვა და სხვა პოლიტიკების და სოციალისტური რეცეპტების გამოგონებით. მილიონები იხარჯება სხვა და სხვა დაწესებულებებზედ ცხოვრების ყველა დარგის სარეგისტრაციოთ და სახელმძღვანელოთ და ამავე დროს თითქმის არავითარი ნაყოფიერი და სასარგებლო არ კეთდება იმ ნიადაგზედ, რომელიც საფუძვლად უდევს ჩვენს ეკონომიურ კეთილყოფილას.

თუ არ ითქმის, რომ ჩვენი სასოფლო მეურნეობა სრულიად დავიწყებული და მიტოვებულია, ეს მაინც ცხადზედ უცხადესია, რომ იგი მოკლებულია სათანადო ყურადღებას, დახმარებას და მფარველობას.

იმ დროს, როდესაც ვაქარს და მრეწველს ეძლევა სხვა და სხვა გვარი უფლება და დახმარება, როდესაც მას ჰყავს თავისი წარმომადგენლები სახელმწიფო ბანკ-

ში, ეკონომიურ საბჭოში და სახელმწიფო მნიშვნელოვან სახელმწიფო დაწესებულებებში,—სოფლელი, მიწაზედ მომუშავე, მოკლებულია ყველა ამ უფლებებს; მისი ხმა არსად ისმის, მას არ ჰყავს თავისი ვექილი.

ეს გარემოება ჰქმნის ქალაქის მიერ სოფლის ინტერესების დავიწყებას, უკუგდებას, დაშორებას. ქალაქის ვაჭარი და სოფლელი ერთმანეთის ჯობრით აძვირებენ თავის საქონელს, იჩენენ ერთმანეთის უნდობლობას და ჰქმნიან იმ ატმოსფერას; რომლის შედეგათ თანდათან მწუვადება უამისოთაც გამწვავებული ცხოვრება.

ამის გარდა, დადგა ის ხანა, როდესაც ცალკე პიროვნებას თითქმის დაკარგული აქვს რაიმე მნიშვნელობა,—მხოლოდ კოლექტივს, მის მოთხოვნილებას და საჭიროებას, საზოგადოთ, აქცევენ ყურადღებას და ამ გარემოებას უნდა გაეწიოს ანგარიში.

მიმდინარე ხანაში შეუძლებელია კერძო—განცალკევებული მუშაობა,—საჭიროა სასოფლო მეურნეობაშიც გაერთიანებული ძალების მოკრეფა, გაერთიანებული წარმომადგენლობა, რადგან მხოლოდ ამ რიგად თვითმართველობის პრინციპზედ აგებული ორგანიზაციის საშუალებით შესაძლო გახდება, ერთის მხრით, მძლავრი მრავალ გვარი თვითდახმარება და, მეორეს მხრით, სახელმწიფო დაწესებულებებში საპატიო ადგილის მოპოვება.

ამიტომ ყველა სოფლელი მეურნე დიდის კმაყოფილებით და სიხარულით უნდა მიეგებოს ქვემოთ, ამ ნომერში მოთავსებულს მელდინე—მევენახეთა ყრილობათა საბჭოს დადგენილებას და მის მიერ გადადგმულს ნაბიჯს, რომელიც სასოფლო-სამეურნეო ყველა დარგის წარმომად-

გენელთა ორგანიზაციებთან შეთანხმებით შეუდგა ცენტრალურ ორგანოს განხორციელებას—სასოფლო მეურნეობის პალატის სახით.

შემდეგ ნომრებში მკითხველი იპოვის დაწვრილებითს ცნობებს პალატის შემადგენლობის და დანიშნულების შესახებ, აქ-კი ჩვენ გვინდოდა მიგვექცია კურადლება იმ გარემოებაზედ, თუ რამდენად ეს ახალი დაწესებულება სასურველს დაუცილებელ საჭიროებას წარმოადგენს სამშობლო სასოფლო მეურნეობისათვის.

ი. ანდრონიკაშვილი

○○○○

ღვინის წარმოება

თუ რა გავლენას ახდენს ჰაერი კოდაში შენახულს ღვინოზე, ამის შესახებ გაკვრით გვექონდა ცოტა რამ მოხსენებული. აქ მას გავიმეორებთ მოსაგონებლად და ცოტა რამეს კიდევ დავუმატებთ, რომ სრული წარმოდგენა გვექონდეს ამ საკითხის შესახებ.

ხეში არსებულ სვრეტოების შემწვობით ჰაერი ჩადის კოდაში და სამაგიეროდ ამავე სვრეტოებიდან გამოდის გარეთ ჰაერში ღვინოში არსებული, დუდილის დროს უმთავრესად შაქრიდან გაჩენილი ნახშირბადი (CO_2). ამ მოძრაობას ხელს უწყობს მარნის სითბოს და აგრეთვე ჰაერის წნევის (დაწოლის) ცვლილება. როცა სითბო მატულობს და ჰაერის წნევა კლებულობს, ღვინოს სცილდება ნახშირბადი (CO_2) და კოდიდან გარეთ გამოდის; ხოლო როცა სითბო მარანში კლებულობს და ჰაერის წნევა მატულობს, მაშინ

ჟანგბადი (ჰაერში არსებული) ღვინოში და იხსნება ღვინოში. ამას ვარდა ჰაერის ჟანგბადს შემთხვევა ექლევა ღვინოს გაერიოს გადაღების დროს. და უმთავრესად სწორედ ამ დროს ერთვის ჰაერი ღვინოს, თორემ მხოლოდ სვრეტოების შემწვობით მოქმედების ამარად რომ დარჩეს ღვინო, მას ნამეტანი დიდი დრო დასჭირდებოდა დასამწიფებლად. მაშასადამე ღვინის გადაღებას ხელოვნურად ის კი არა აქვს მიზნად, რომ მას ნალექი მოსცილდეს, არამედ ისიც რომ მასზედ ჰაერმა იმოქმედოს და აგრეთვე ზედმეტად ღვინოში არსებულ ნახშირბადი (CO_2) განშორდეს. ამით რასაკვირველია ღვინის გემო და თვისება იცვლება. მოკლე დროს განმავლობაში ან, თუ ღვინო უკვე ცოტათი ხანშია შესული, რაედენიმე დღის შემდეგ გადადებული ღვინო იმღვრება და ჟანგბადის შემოქმედების გამო ღვინის ზოგიერთა შემადგენელი ნაწილები უბსნელი ხდება და იწყებს დალექვას.

სანამ სიმღვრივე არ დაილქავს და ღვინო არ დაიწმინდება, იგი ცხადია სასმელად არ გამოდგება.

პირველ გადაღების დროს საჭიროა რაც შეიძლება მეტი ჰაერი გაერიოს ღვინოს, რადგან ამ დროს ხშირად თვით დუდილიც კი არ არის ხოლმე დამთავრებული, შემდეგში კი თანდათან სიფრთხილით უნდა გადაღება, რადგანაც მოძველებულს ღვინოებს ზედმეტმა ჰაერის ჟანგბადმა შეიძლება აწყინოს კიდევ. ამის მიხედვით ღვინოს ხან მალლიდან ასხამენ ისეთნაირად, რომ წინ წკლებად დაიფრქვეს და იქნებ აქაფდეს კიდევ, ხან კი მიღების ტუმბოების შემწვობით, აგრეთვე შეჯგუფულ ნახშირბადით (CO_2) გადიღებენ ერთ კოდიდან მეორეში. განსაკუთრებით ძლიერად მოქმედობს ღვინოზე ჰაერი და უცვლის მას გემოს

მაღალ თბიდანდზე (ტემპერატურაზე), სი-
ცხეში. ამ დროს ეთვისება მას ერთგვარი
დაქანგვის გემო, რომელსაც ჰაერის გემოს
ეძახიან. ხანდახან ამისთანა ღვინოებს ერთ-
გვარი პურის გემოც ეძლევა, განსაკუთ-
რებით სამხრეთ ქვეყნების ღვინოებს. რა-
დგანაც ზოგს მოსწონს ღვინოში ასეთი
გემო განგებაცა სკდილობენ მის გაჩენას,
რისთვისაც ნაკლებ კოდებს მზეში გამო-
აგორებენ ან მზისაგან ვახურებულ თუ-
ნუქის სახურავებიან სხვენებში ათავსებენ
ხანგრძლივად.

თუ ღვინის რომელ შემადგენელ ნაწი-
ლებზე მოქმედობს ჰაერის ენგბადი, ეს
საკითხი ჯერ საესებით არ არის გამო-
კვლეული, მაგრამ ეს კი ცხადია, რომ
მისი გავლენით იცვლება ღვინოში არსე-
ბული ცილობი ნივთიერებანი და ეგრედ
წოდებული ქლოროფილი, მცენარეების
თვის მწვანე ფერის მიმცემი სხეული. ამ
უკანასკნელ ნივთიერების, ქლოროფილის
ცვლილებაზეა დამყარებული ის ხშირად
მშვენიერი ოქროს ფერი, რომელიც თეთრს
ღვინოებს საამურ შესახედავად ხდის და
რომელიც ასეთს ფასსა სდებს რეინის
ღვინოებს.

განსაკუთრებით მუქი ფერი ეძლევა
ღვინოს და ჰაერის მოქმედებით ღეჭი
ჩნდება, როდესაც დამპალი და გაფუჭე-
ბული მარცვლები ბევრია მტვეანზე.
ასეთ მოვლენასთანა გვაქვს ჩვენ საქმე
როგორც თეთრს აგრეთვე წითელ
ღვინოებში, რის გამოც ნალექის და-
წმენდის შემდეგ ღვინოები უფრო
ღია ფერისანი ხდებიან. თუ ყურძენი
დაკრფვის უმაღვე ისე დაიჭულიტა და
დაიწურა, რომ ჰაერს ნაკლები დრო და
გარემოება მიეცა მასზე მოქმედებისათვის,
ტკბილი უქაჰოდ დადულდა და ახალ

ღვინის გადაღების დროს ჰაერი ნაკლებ-
ბად გაერია, მაშინ ღვინო მომწვანო ფე-
რისა დგება, როგორც ამის ჩვენ სახელ-
მწიფო მამულების ღვინოებიდანა ვხედავთ,
ღრომლებსაც ევროპიულ წესით აყენებენ.
ამისი მიზეზი, როგორცა ვსთქვით,
ის არის, რომ ჰაერი არ უდგება და ვერა
ენგავს ღვინოს იმ შემადგენელ ნაწი-
ლებს, რომლებიც ფერს ყვითლად და
უფრო მუქადაც (თეთრს ღვინოებში) იც-
ვლიან ხოლმე; და რადგან ასეთი ღვინო-
ები უქაჰოდაც დგებიან, მათ იმისი შემ-
თხვევაც არა აქვთ, რომ ჩენჩოს და კლერტს
გამოაცალონ და გახსნან მათში არსებუ-
ლი მფერავი ნივთიერებანი. ამ ფერის შე-
ცვლის (გამუქების) საწინააღმდეგო საშუა-
ლებად ითვლება გოგირდის ჩაბოლება იმ
ჭურჭელში, რომელშიაც ღვინის გადა-
ღებას აპირებენ; განსაკუთრებით იმისთა-
ნისას, რომელსაც ეს სენი უკვე შეჰპარ-
ვია.

**მაღალ თბიდანდის (ტემპერატურის)
გავლენა ღვინოზე.** ხანდახან ღვინოს
შეეპარება ხოლმე ზოგიერთა ისეთი არსე-
ბანი (როგორც მაგ: ძმრის მცია, ბრეე და
სხვ.), რომლების გამრავლებაც ღვინოს
დიდ ზიანს უქადის. ისიც შესაძლებელია
რომ ღვინო საესებით საღი იყოს, მაშა-
სადამე მასში მხოლოდ სასურველ ღვინის
დედის მეტი სხვა არაფერი ერიოს, მაგ-
რამ პატრონს ამ ღვინის ჩქარი დაწმენდა,
მისი ზოგიერთა მეტ ცილობ ნივთი-
რების და ლექვა და სწორედ ისე შენა-
ხვა სურდეს, როგორც ის ამ დროს არ-
ის, მაგალითად ტკბილი დარჩეს. ამისთა-
ნა შემთხვევაში ღვინოს გაათბობენ ხოლ-
მე რავდენიმე წუთის განმავლობაში 70-
80°C-მდე, ამ სითბოზე ღვინოში არსებული

მოხსენება მოსკოვის მხდობარს.

(ცხელ შეგნებთა კოოპერატიუ
ლი-საზოგადოება „ვახეთი“-ს გამ-
გობისა).

თითქმის ყველა გვარი დაბალი არსე
ბანი (მციები) იხოცებიან.
რადგან ამ გვარი გამოკვლევა
პირველად საფრანგეთის გამოჩენილმა
მეცნიერმა **პასტერმა** მოახდინა, ამიტომ
ამ საშუალებას **პასტერიზაცია**ს ეძახიან.
პასტერიზაცია არ უნდა მოხდეს თავი-
ბილ ქვაბებში, თორემ მას ამ შემთხვე-
ვაში გემო უფუჭდება ჰაერის მოქმედების
გამო. ამისთვის განსაკუთრებული მან-
ქანები არსებობს, რომლებს შემწეო-
ბითაც ეს უსიამოვნო მოვლენა თავიდან
აკლებულია. პასტერიზაცია შეიძლება
მოხდეს, რასაკვირველია, აგრეთვე პირდა-
ციულ ბოთლებშიაც. როგორც დაკვირ-
ვებანი გვიჩვენებენ, ეს საშუალება სრულე-
ბით არას აწინებს ახალ ღვინოებს; ხოლო
რაც ძველ ღვინოებს შეხება, მისთვის კი
სასურველად არ მიიჩნიათ. ამგვარად ჩვე-
პასტერიზაციაში ისეთი საშუალება გვაქვს,
რომლითაც შეგვიძლია ღვინო დავიფა-
როთ ავადმყოფობისაგან, გადაბრუნებისა-
გან ან ჩუმ დუდილის გაგრძელებისაგან,
მაგრამ ყველაფერი ეს შესაძლებელია
მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ მას საი-
დანმე ხელ ახლად არ შეეპარა აღნიშ-
ნულ მოვლენების მიზეზები.

(გაგრძელება იქნება)

მის. შალაბერიძე

ჩვენი მეღვინეობა საშინელ კრიზისს
განიცდის. პოლიტკუჩი პირობების შე-
ცვლის გამო მას დაეკარგა ის მცირე ბა-
ზარიც-კი; რომელიც ჰქონდა, როდესაც
საქართველო შეადგენდა რუსეთის ნაწილს.
საქართველოში მზადდებოდა შვიდ მილი-
ონამდე ვედრო ღვინო, რომლის 3/4 ის-
მოდა ადგილობრივ, გარეთ-კი გაჰქონდათ
ერთი მეთოხედი. საუბედუროთ ფართო
მწარმოებელთა შორის აქამდისინ გამე-
ფებულია ძველი მამა-პაპური წესი ღვი-
ნის დაყენებისა ქვევრებში, ქაქაზედ, რის
გამოც მზადდება მეტათ-ნაკლებად გამ-
ძლე და ევროპიელთა გემოვნებისთვის მიუ-
ღებელ გემოვნების ღვინო. ყოფილ რუ-
სეთში საქართველოს მეღვინეობას მფარ-
ველობა ჰქონდა იმ სახით, რომ საზღვარგა-
რეთიდან შემოტანილ ღვინოზედ უდიდესი
ბაჟი იყო დადებული, ცხრა მანეთი ვედ-
როზედ, როდესაც ადგილობრივი ღვი-
ნოები ფასობდნ 1 მ. 20 კაპ.-დან სამ-მან-
ეთამდე და უცხოეთიდან შემოტანილ
ღვინოს ვერ შეეძლო კონკურენცია გაე-
წია ჩვენ ღვინოებისათვის იმ დიდ ბაზარ-
ზედ, რომელსაც წარმოადგენდა მთლიან-
ნი რუსეთი.

ეხლა კი ჩვენი მეღვინეობა უკიდურეს
პირობებშია ჩაყენებული: ჩვენ ღვინოს
რუსეთში გასავალი აღარ აქვს და მთელი
მისი რაოდენობა, რომ არ დაეცეს წარ-

მოება, უნდა გასაღდეს საქართველოს რესპუბლიკის ფარგლებშივე; მაგრამ აქაც მელვინეობა განიკდის კონკურენციას განჯიდან და ერევნიდან შემოტანილ ღვინოს მხრივ, რომლის ღირსება შედარებით ქართლურ-კახურ ღვინოსთან მეტათ დაბალია და მცირე ფასებშიაც იყიდება. მართალია, არსებობს შემოტანილ ღვინოზე მთავრობის მიერ თადებული ბაჟი, მაგრამ იგი იმდენათ მცირედია (ორმოცი მანეთი ვედროზე) შედარებით არსებულ ფასებთან, რომ არაფერ გავლენას არ ახდენს ჩვენი ღვინოს იმათთან თანასწორ პირობებში გასაღებაზე.

შესაძლებელი იყო ბაზარი მოგვენახა ევროპიულ ქვეყნებში, მაგრამ ჩვენებურ წესით დაყენებულ ღვინოს ევროპის ბაზარზედ სრულებით გასავეალი არა აქვს. ჩვენ ამაში დავრწმუნდით ნიმუშების გაგზავნის შემდეგ ჩვენი მისიების საშვალეებით ლონდონში, სტამბოლში, იტალიაში და გერმანიაში, საიდანაც მოგვივიდა პასუხი, რომ ზოგიერთ სახელმწიფოებში შეიძლება გასაღდეს ჩვენი ღვინო, მხოლოდ როდესაც იგი დაყენებული იქნება ევროპიული წესით.

ჩვენ მელვინეობის ეხლანდელ მდგომარეობას რომ სახელმწიფოებრივ მეურნეობის თვალსაზრისით შევხედოთ, საზარალო დარგათ უნდა ჩაითვლოს იმ დროს, როდესაც სხვა ქვეყნებში ასეთი ინტენსიური წარმოება, როგორც მელვინეობაა ხალხის კეთილდღეობის მძლავრ წყაროს, შეარგენს. მოგვხსენებათ, რომ მელვინეობას ესაჭიროება მთელი რიგი წამლეულობა: შაბი-ამანი, გოგირდი, პარიზის მწვანე და იარაღები, რომლებსაც ჩვენი რესპუბლიკა საზღვარ-გარეთ იძენს და ყველა ამის ხარჯი, ეხლანდელ

ფასებით სამას მილიონამდე, იმდენივე ვართ დაფაროთ მეურნეობის სხვა დარგების შემოსავლიდან; და იმის მაგივრათ, რომ მელვინეობამ უფრო გააძლიეროს ჩვენი სყოფა-შეძენის უნარი ევროპის ბაზარზე, იგი საზარალო ხდება და სცემ ჩვენს ვალიუტას, რადგანაც მთელი რაოდენობა ღვინოსა ისმის ადგილობრივ. საშვალეებაც რომ მოგვეცეს და რუსეთი გადმოქცეს ჩვენი მელვინეობის ბაზრათ, მაშინაც ჩვენი მელვინეობა ცუდ პირობებში იქნება ჩამდგარი, რადგან ევროპის ღვინო და ჩვენი ღვინო ერთ პირობებში იქნებიან ჩაყენებულნი და ჩვენი მელვინეობა მთავრელობას მოკლებული, კონკურენციას ვერ გაუწევს ევროპის ღვინოს.

ამ გაჩემობას არ შეიძლება არ მიქცეოდა თვით მელვინეთა ყურადღება, რომლებიც არსებულ პირობების ძალით მეტის-მეტად უკიდურეს მდგომარეობაში არიან ჩავარდნილნი, და მათ სანქტირებლად შეიქნა, გამოენახათ საშვალებანი, რათა დავახწოთ კრიზისს თავი და შევინარჩუნოთ ეს ძვირფასი დარგი მეურნეობისა.

კახელ-ვევენახეთა კოოპერატიული საზოგადოება „კახეთი“ სწევრთა საჯანგებო ყრილობამ გაითვალისწინა რა ყველა ეს დაადგინა ამ შემოდგომაზედვე დაიწყოს ნაწილობრივ მაინც ევროპიულ წესით ღვინის დამზადება და ბოლოს სრულიად გადავიდეს ამ წესით დამზადებაზედ. საზოგადოება დარწმუნებულია, რომ ამ საშვალეებით შესაძლო გახდება შევინარჩუნოთ ჩვენი მევენახეობა, გავაუმჯობესოთ ღვინის წარმოება და მელვინეობას მივცეთ იმისთანა მიმართულება, რომ იგი არამც-თუ არ წარმოადგენდეს სახელმწიფო მეურნეობისათვის საზარალო დარგს, არამედ შეადგენდეს ერთ უმთავრეს შემო-

სავლის წყაროს. საზოგადოებას განზრახვა აქვს, ამ რიგად დამზადებული სავალიუტო საქონელი, გადასცეს მომარაგების სამინისტროს განკარგულებაში, რომელიც განაგებს საზღვარგარეთ მეთურნეობისთვის საქონელის შექმნას.

საზოგადოება დაწმუნებულია, რომ ამგვარი რეფორმა დიდხანია უნდა მომხდარიყო ჩვენ მეღვინეობაში. ჩვენს მეღვინეობას დიდხანია უნდა მოეპოვებინა შესაფერი ადგილი უცხო ქვეყნების ბაზარზე. და, დასასრულ, ამ გვარად წარმოების ვარდაქმნას აქვს უდიდესი მნიშვნელობა ჩვენი რესპუბლიკის ეკონომიკაში და მთავრობის ყურადღებასაც დაიმსახურებს.

განზრახულ მიზნის განსახორციელებლად კოოპერატიულ საზოგადოება „კახეთ“-ს უკვე აქვს მიღებული შესაფერი მიზნები: შარშან შეიძინა თბილისში სარდაფი, რომლის ღირებულებაც შეადგენს 30,000,000 მანეთს და რომელშიაც თავსდება ასი ათასი ვედრო ღვინოსაფელ კარდანახში შეიძინა დესეტინა ნახევარი მიწა, სადაც განზრახვა აქვს გააკეთოს მომავალში სარდაფი და ჯერჯერობით კ. აპირებს ააშენოს ღვინის საყენი და მასალების და ინვენტარის საწყობები, გაჰყავს რკინის გზის ლიანდაგის შტო; თელავში აქვს შექმნილი. საწყობები ღვინისა და მასალისა, და ამგვარივე საწყობები და საწურავები ჰსურს გააკეთოს მომავალში კახეთის სხვა და სხვა რაიონებშიც. საზოგადოება „კახეთ“-ს სწამს, რომ ყველა ამის განხორციელება შეიძლება მხოლოდ მეღვინე-მწარმოებელთა შეკავშირებით, როგორც ეს მოხდა ევროპის სოფლის-მეთურნეობის

განვითარებაში, და ამისთვის შექმნილი ზომები სპეციალისტ-ინსტრუქტორთა დახმარებით გაამრავლოს წევრთა რიცხვი, რომლებიც შესძლებენ დაამზადონ საუკეთესო მასალა ევროპულ ღვინის დასაყენებლად. ყველა ამ განზრახვათა განსახორციელებლად საქონელი თანხა, რომლის გაღებაც საზოგადოებას არ შეუძლიან თავისი მიმდინარე ოპერაციებიდან.

რადგანაც საზოგადოების მიერ განზრახულ გეგმის განხორციელებას აქვს უაღრესი სახელმწიფოებრივი მნიშვნელობა, საზოგადოება „კახეთი“ სთხოვს მთავრობის თავმჯდომარეს აღძრას მთავრობის წინაშე შუამდგომლობა მოგვეცეს ასოციაციის მილიონი მანეთი ხანგრძლივი სამპროცენტო ტიანი სესხი ხუთი წლის ვადით.

სესხის უზრუნველ-საყოფად საზოგადოება გადასცემს მთავრობის განკარგულებაში მთელ დამზადებულ ევროპულ წესით ღვინოს და დაუგირავებს იმ ოცი ათას ვედრო (20,000) ღვინის ნაშთს, რომელიც აქვს მას ა. წ. 1 ნომბრისათვის.

ცნობები.

— მეღვინე-მევენახეთა ყრილობათა საბჭოს და მეცხვარე-მესაქონლეთა ყრილობათა საბჭოს თავისნობით შესდგა საორგანიზაციო კომიტეტი საქართველოს სასოფლო მეთურნეობის პალატის დასაარსებლად, რომლის წესდებაც უკვე შემუშავებულია და ამ დღეებში წარედგინება მთავრობას დასამტკიცებლად.

— სახელმწიფო უნივერსიტეტის აგრონომიულ ფაკულტეტზე და დაწესებულება მოეწყოს მეღვინეობის და მევენახეობის კათედრები. ამ მიზნით მიწვეულნი არიან მეღვინეობის კათედრაზედ ღვინის ქიმიის ლექციების საკითხავად დამსახურ. პროფეს. პ. გ. მელიქიშვილი, მეღვინეობის და მესარდაფეობის საკითხავად პროფ. დოცენტი დონის პოლიტექნიკური ინსტიტუტისა ფილატოვი და მევენახეობის კათედრაზედ ს. მ. ჩოლაყაშვილი. მეღვინეობის და მევენახეობის კურსი წაეკითხებათ მე IV კურსის სტუდენტებს.

— მიწათ მოქმედების სამინისტრომ მიიღო საფრანგეთიდან 12,000 ფუთი გოგირდი „ბულა“ უმაღლესი ხარისხისა. გოგირდი განზრახულია გადაეცეს საზოგადო დაწესებულებათ მევენახეთა შორის დასარიგებლათ; რადგან საზღვარ გარეთის ვალიუტამ მეტათ აიწია, გადაწყვეტილია იმ დროს გადაეცეს ეს გოგირდი საზოგადო დაწესებულებათ, როცა ვალიუტის ღირებულობა საგრძობლათ დაიწევს, რომ მევენახეთ ძვირი არ დაუჯდეთ ამ მასალის შექენა. გოგირდი ნაყილია 25 ფრანკათ ფუთი.

— ქიათურის შავი ქვის მრეწველ სააქციო საზოგადოებისაგან მიწათ მოქმედების სამინისტრომ შეიძინა 33,000 ფუთი თხვნილი შაბიბანი უმაღლესი ხარისხისა, რომელიც ინგლისიდანაა შემოტანილი. შაბიბანი გადაეცა გასანაწილებლად საზოგადო დაწესებულებათ და მოსალოდნელია, რომ ყველა ხარჯების გამოკლებით, მევენახეს ფუთი ამ შაბიბანისა 900 მანეთზედ ძვირათ არ დაუჯდება.

— მიღებული ცნობების მიხედვით, ქართლში წრეულს ძალიან გაფუჭდა ვენახების მოსავალი სოკოს ავადმყოფობათა გამო. მოსალოდნელი არ არის ერთი

მეოცედი ჩვეულებრივი მოსავალი უნდა იქნებოდათ მაგრამ აიხსნება მეტათ ნოტიო მიწებზედ და საწამლავ მასალების სიკოტავით და სიძვირით.

— რთვლები წრეულ საქართველოს ყველა კუთხეში მეტათ მოიგვიანებენ ცივი და ნოტიო ამინდის გამო; მოსავლის ხარისხიც ამ მიზეზების გამო შუთანაზედ ნაკლებია მოსალოდნელი.

— კახელ მევენახეთა „კავშირთ-კავშირის“ ინსტიტუტით, საქართველოს კოოპერატიულ ბანკში მიწვეული იყო თათბირი მთავრობის და საზოგადო დაწესებულებათა წარმომადგენლების თანდასწრებით, რომელზედაც მოისმინეს საბჭოს წევრის გ. ალ. წინამძღვროშვილის მოხსენება, მევენახეთა საქროებათათვის სახელმწიფო ბანკიდან კრედიტის გაფართოების საქროების შესახებ. თათბირმა დაადასტურა საქროება კრედიტის გაფართოებისა და დაავალა აგრონომ დ. პ. გედევანიშვილს და ს. მ. ჩოლაყაშვილს სათანადო მოხსენება დაუმზადონ საბჭოს სახელმწიფო ბანკისადმი თხოვნის აღსაძვრელად.

— საბჭომ შუამდგომლობა აღძრა სახელმწიფო ბანკის მიმართ, რათა მან დაგირავებული ღვინო დაუზღვევლათ მიიღოს, რადგან ეს რაქერაცია აფერხებს საქმეს, აძვირებს კრედიტს და საერთოთ ცეცხლისგან ღვინის დაზღვევა მიზანშეუწონელია.

წერილები აღილაგონ.

მარიამობისთვე.

გურჯაანის მევენახეობა და მეღვინეობის რაიონში შედის რვა თემი (საქობო, ვაჭირი, ანავა, კარდენახი, ბაკურცხე, გურჯაანი, ახაშენი, და ველის ციხე), სად-

აც არის დანიშნული ერთი ინსტრუქტორი სპეციალისტი სამაზრო ერობის გან და ერთიც კ. აბაშიძე ეხლა იქნა დანიშნული მევენახეთა კავშირისაგან. რაიონი როგორც მოგეხსენებათ დიღია და ინსტრუქტორი ვერა სწვდება მთელს რაიონს. ინსტრუქტორი მოკლევადილია ერობისაგან ყოველგვარ მიმოსვლის საშვალემას, ექვსი თვის განმავლობაში ცხენიც კი ვერ უშოვებს მას. მუშაობა კი დიღია. ამასწინეთ გადავიარე ს. ჩუმლაყის ამერიკულ ვაზის სანერგეები, სადაც ერთმა მუშამ გვითხრა გია მამიაშვილის ვენახში ვაზი სულ ვადახმარა. მე და ჩუმლაყის სანერგის გამგე მაშინვე გავემგზავრეთ ვენახისკენ. მართლაც ვაზი სულ გაყვითლებულიყო. ამოვიღეთ ხუთი ძირი სხვიდასხვა ალაგას და გავშინჯეთ გამადიდებელი შუშით, რის შედეგიც იყო ფილოქსერის აღმოჩენა. ვენახი შედგენს 1 დესეტინას და $\frac{1}{4}$ გამხმარია. შემდეგ ფილოქსერა აღმოვაჩინე ს. გურჯაანში ნასყიდა გოგოლაშვილის ვენახში, რომელმაც გადმომცა, რომ შარშან გამიხმა $\frac{3}{4}$ დესეტინისა და პური დაფთესეო, იმავ სოფელში აღმოჩნდა ფილოქსერა ვანო ელიზბაროშვილის და გია კუპრიშვილის ვენახში. ნ მკათათვეს ჩემთან მოვიდა შაქრო ელიზბარაშვილი და მთხოვა წავეყოლოდი ვენახის გასაშინჯათ. ვენახს აშკარათ ეტყობოდა ფილოქსერის ნიშნები.

ამოვიღე სამი ძირი ვაზი სხვა და სხვა ადგილას და აქაც აღმოჩნდა ფილოქსერა, რომელიც ვაჩვენე დამსწრეთ გამადიდებელი შუშით. ერთი სიტყვით ფილოქსერა მოდებულია მთელ რაიონში და, თუ დროზე არ იქნა ზომები მიღებული, განადგურება მოვლის მთელ კახეთის მევენახეობას. ერთათ ერთი სანერგე არის მთელ რაიონ-

ში ჩუმლაყისა, სადაც სხვა და სხვა მსგე-ზების გამო მარტო ორმოციათასი ნამყენი გაკეთდა წელს. მოთხოვნილება დიღია ნაჰყენისა, რადგანაც ყველა მცხოვრები მიხვდა, რომ ერთად ერთი საშვალეობა არის ამერიკული ვაზზედ ჩვენი ვაზის დამყნობა. ყურძნის მავნებელ ქიასთან ბრძოლა სწარმოებს კარგათ. კარდანახში იმყოფება სპეციალისტი ვინოკუროვი და გურჯაანში ერობის ინსტრუქტორი. მხოლოდ ამ ერთი კვირის წინათ იქნა მომზადებული და გაგზავნილი ხუთი სტუდენტი დანარჩენს თემებში. ე. ი. თითო თემს ყავს ინსტრუქტორი ყურძნის მავნებელ ქიასთან საბრძოლველად. ყურძნის მოსავალს ჯერჯერობით ძალიან კარგი პირი უჩანს და ქიაც იმნაირად არ არის წრეულს მოდებული როგორც მოველოდით.

გურჯაანის რაიონის მევენახეობისა და მელვინეობის ინსტრუქტორი

ე. ნაჰყებია.

ახალგორის რაიონი (ღუშეთის მაზრა).

ჩვენი რაიონი ძალიან არის დაქვეითებული მევენახეობის მხრივ, ჯერ ისედაც ამ რაიონში ნაკლებათ არის გაშენებული ვაზი და, თუ ყოფილა, ისიც ძველი მამაპაპის დროისა, ახალი კი არაფერი გაკეთებულა. ამ ძველ ვაზსაც გაჩენილი აქვს სხვიდასხვა ავადმყოფობა, უფრო მეტ წილად ფილოქსერა, რომელიც სამუდამოთ სპობს ადგილობრივს მევენახეობას. მდგომარეობა წლებგანდელი ასეთია: ზამთარი იყო დიდი, თოვლიანი, რის გამოც ხალხმა ნაკლებათ დაიბუშავე ვენახები; გაზაფხულიც ნოტიო დადგა, წვი-

მეზიანი, რამაც თითქმის ნახევარ იენისამდე, გასტანა. შემდგომ დაიწყო ნაშრალი დღეები. გაჩნდა ვენახებში ობი და მოუწამლავი ვენახების მოსავალი პოლათ მოსპო. საჭიროა დიდი ყურადღება მიექცეს ამ დაქვეითებულს რაიონს, რათა ცოტა ოდნავ მაინც ფეხზედ დადგეს იგი მეურნეობის მხრივ.

ობისის საერობო მამულის გამგე

ა. კვლივიშვილი.

წინამძღვრიანთ კარი. მევენახეობის მდგომარეობა ჩვენს საგურამოს მხარეში (დუშეთის მაზრა) ძალიან უნუგეშოა და თავისუფლად შეგვიძლიან ვსთქვათ, რომ დაღუპვის კარზედ არის მიმდგარი, ერთი სიტყვით, ჯერ უნდა შევქმნათ ახალი ვენახები და მაშინ მოვაწყოთ საჭირო ცნობების მოწოდება. ეხლა აქ ვენახები აღარ არის, გარდა ჩენი სკოლისა, სადაც ვენახი ნამყენია და კარგათავე გამოიყურება. ვენახების მოსპობის მიზეზი უმთავრესად ფილოქსერა იყო და მისი ერთადერთი წამალი კი ეს ნამყენი ვაზია, რომელიც ჩვენ ი, სამწუხაროთ, სრულიათ არ იშოვნება, თუმცა ხალხში არის სურვილი მისი გამრავლებისა.

წლებადელი წელიწადი ვენახებისთვის ძალიან ცუდი გამოდგა. ვაზიანები თუ არის საღმე, ისიც დახრუკული და გაფუჭებული გამოიყურება ობისა და ნაცრისგან. საღ მტევანს იშვიათად ნახავთ. ვენახებში ობის გამრავლებას ხელს უწყობდა ნესტი, გადაქარბებული წვიმები. ნიაღვრებმა დააზიანა და მთლად წაიღო სოფელ ჯილაურაში 15 დღიურამდე ბად ვენახი, ვაზი წაღეკა და დამარხა. სეტყვა ჩვენც

არ ყოფილა. ამნაირათ წელს ვენახების მოსავალს არ მოველოთ სრულიად ჩვენში. წინამძღვრიანთ კარის სკოლის გამგე

გორამაშვილი.

წინანდალი (თელავის მაზრა). ვენახებს ნოტიო წლის გამო, მიუხედავად ორჯელ და სამჯერ წამლობისა, მილდიუ მოედო და ყურძენი სცვივა.

ფილოქსერა ძალიან მოედო ვენახებს და აზიანებს. წინათ მარტო ჩენი სოფლის ბოლო ვენახებში იყო, წელს კი თვითონ სოფლის ვენახებსაც მოედო და ძალიანაც გააფუჭა.

გოგირდი და შაბი საკმაოდ იშოვნება ბაზარზე, მაგრამ ბევრს მევენახეს უძნელდება შეძენა სიძვირის გამო—ფუთი გოგირდი ღირს 950 მან.—1200 მანეთამდე და ყვითელი კარგი გოგირდი კი მეტიც.

შაბი კოოპერატივში 850 მანეთად ფასობს. ხშირია ძალიან შემთხვევა, რომ ფუთს გოგირდში აძლევენ 3 ფუთს ჰურის ხორბალს, ან 3 ჩაფს ღვინოს ახალ მოსავლისას, თორემ ძველი მოსავლისასაც, ვისაც ძალიან უჭირს გოგირდი. მუშა ფასობს თვის აპარატით და მევენახის ხარჯით 350 მან., მევენახის აპარატით 200 მან., აპარატის ქირა 100 მ.—150 მანეთამდე.

ძვირია ძალიან აპარატის ნაწილები: ძირითა რეზინი აპარატისა ფასოფს არანაკლებ 350 მანეთისა; ეხლა წამლობა რომ მისუსტდა იყიდება 350 მან; თორემ წინათ 450 მანეთზედ მეტად ღირდა.

ღედაკაცი—ამხვევი ფასობს 80—მან. 100 მან. თავის ხარჯით.

საპალნე ღვინო იყიდება 28,000—
30,000 მანათად.

სეტყვა იყო ამ ერთი თვის წინათ და,
ჩადვანაც ქარი არ ჰქროდა, ვენახები ბევ-
რით არაფრათ დააზარალა.

დმ. აზაური კოზმანიშვილი.

კონდოლი. საერთო მიმოხილვა ვენახებისა სოფელ კონდოლში და მის ახლო სახლო ასეთია: როგორც მოგვეხსენებათ კახეთში დიდძალი ადგილები დაისეტყვა და გაფუქდა, როგორც სხვა და სხვა ნათესები ისე ვენახებიც.

13 კათათვეს კარგა მკრძნობიერმა აეტყვა მადმოიარა გულგულა ახატელი, კურდღელაური, კონდოლი და წინანდალი, ზოგი ადგილები ნამეტნავად დაშავდა. ყანები სულ მთლათ მოსპო და ვენახები, როგორც ცოტა ზევით მდებარე, გაანახევრა.

სეტყვის შემდეგ ზოგმა მეორედ უწამლა ვაზებს. ყურძნის ტოტებს ძალიან აგრძნობელი ზარალი არ მიაყენა, რადგანაც უკვე შებურული იყო.

ძალიან საგრძნობლათ არის გავრცელებული ვაზის ავადუყოფობანი: მილდიუ და ნაცარი. წინააღმდეგ ამისა რიგიანათ ნაწამლი ზოგიერთი ვენახები ძალიან კარგი სასიამოვნო სანახავია. ზოგიერთ ადგილს კახეთში წელს მცირე მოსავალი მოვა, ბევრათ ნაკლები ვიდრე წასულს 1919 წელს.

რაკი ხალხი ყანებში გავიდა სამუშაოთ, ვენახებს მუშახელი ძალიან დააკლდა. ფასები მუშისა დამჭირავებელის ხარჯით დღეში 400-500 მანეთი იყო. წარ-

სული წლის გასასყიდი ღვინოც ალარ არის. მთხოვნელი კი ბევრია. ვედრო ღვინო თელავში ღირს 1000—1200 მ.

ზოგაერთა საქმელ ყურძნის უკვე თვალი შეუვიდა. ამინდები 20 მკათათვის აქეთ კარგია, წვიმები სამყოფოთ იყო და თავთავის დროზედ. ყურძნის ტოტები რიგზედ იწვევა, ისე რომ სამემრისოთ მოსავლის იმედი უნდა გვექონდეს ყურძნისა.

შემჩნეული მაქვს რომ ყოველ 4-5 წელში ერთი ან ორი წელიწადი ზედი ზედ მოუსაფელიანია და ობეულების მხრით დიდათ დაზარალებული, როგორც: 1900—10 წ., 1914—15 წ. და ესოც 1919—20 წელიწადები. დანარჩენი წლები მშრალგბია და ყურძნისთვის ხელსაყრელი.

კახეთში ბევრს ალავს არსებული სეტყვის საწინააღმდეგო მორტირების სადგურები საერთოდ სდუმან, არ ვიცო, მართლა ყველგან წამლის უზოგენლობის გამო, თუ ყველას მის საარგებლიანობაში რწმენა დაეკარგა. მე კი პირადათ ისევ ძლიერად მწამს მათი ძალა და მნიშვნელობა. მართალია, ბევრჯელ თვითონ მორტირები სეტყვით აივსება ხოლმეო, მაგრამ ბევრჯერაც გადარეკავს ღრუბლებს და, თუ ათს წელიწადში ორჯელ ან სამჯერ ბუნების ძალა ადამიანის ხელოვნების ძალას აჯობებს, ეს არაფრათ უნდა ჩაითვალოს. ბუნებასთან საბრძოლველად ჩვენ შეგვიძლიან უდიდესი ძალა შევქმნათ, თუ რომ მთელი კახეთის სოფლები ერთად მოისურვებენ და ბევრს ალავს გამართავენ მორტირების სადგურებს. ამასთანავე სასარგებლოთ მიმაჩნია

თვით ცივზედაც დაიდგას მორტირები პირველ დაწყებითი ღრუბლების გასაქარწყლებლათ, სანამ ისინი პატარა და უმნიშვნელონი არიან.

სეტყვის წინააღმდეგ მორტირებით ბრძოლის რწმენის დაკარგვა — შემცდარი აზრია.

ა. ლიონიძე.

ბ. კონდოლი, ენკენისთვე. მარიაპოლისთვის ნახევრიდგან ძალიან წვიმებია. ისე რომ ბევრს კალოები გასალეწი რჩება და ზედ ძნებზედ ჯეჯილები ამოვიდა. წვიმებს ზედ მოსდევს ხშირად სეტყვაც. ჯერ ქვემო ხოდაშენის თავი დაისეტყვა, ეხლა ამ ენკენისთვის ნ-ში დამით დასეტყვილა დიდი რაიონი: სანიორე, ნაფარელი, შაქრიანი, ენისელი, გრემი, შილდა და ცოტა თავზედ გადუვლია ყვარელში. უდიდესი ზარალი მიუყენებია როგორც ვახისტვინ ისე ახალ ნათეს სიმინდებისთვის, რომელიც მაისის სეტყვის შემდეგ განადგურებულ ყანების მაგიერ დათესეს. ამ სიმინდების დიდი იმედები ჰქონდათ, მაგრამ გაუცრუვდათ. შილდიდან მოსულმა სთქვა, რომ ისეთი ღრიალი ისმის ყველა სახლიდგან, თითქოს ცხეღარი ედოთო. სანიორეში ეტყობა სეტყვასთან ერთად გრივალიც ყოფილა, რომ სულ დაუმტვრევია ძირში მთელი სიმინდები და ხეები.

ყურძნის მოსავალი ისეთი მცირეა წელს, რომ ბევრს ალავს სეტყვაც რომ არა ყოფილიყო, მაინც აოფერი მოვიდოდა. ვენახებს გაფუჭება ისე შეუპყნველად შეეპარა, რომ თვით პატრონებმა ძლივს გაიგეს. და გაიგეს მხოლოდ მაშინ, როცა ერთს ორს კვირაში მილდიუ. ნაცარმა და გვალვამ უცბათ, ჩუმათ მოსპო ყურძენი. რაც მილდიუს გადარჩა, ნაცარ-

მა მოსულო ბოლო. ამ წვიმებზედ გვალვას მერე ყურძენი ძალიან მობრუნდა, მაგრამ რომელიც კი ნაცრიანია, სულ ისე სკდება რომ მთლათ ისპობა. წმინდა ყურძენი კი ძალიან კარგია და საშინლათ მატულობს მარცვალი, მტევანი სულ გაიქედა.

ეს ნაცარი გავრცელდა ამ ზამთრის ბოლოს; ახალ ამოყრილ ფოთლებზედ ისე გადაედო, დაიჩითა, როგორც თოვლი დადებულა. შემდეგ აქედან გადავიდა ყურძენზედ, როცა მოწვევაში შევიდა. ჩვენში გავრცელებულია ზარი, ვითომ მოწვევის დროს ნაცარი ყურძენს ვერას აფენებს, და ერთი ორი კარგი წვიმის შემდეგ სულ გადარეცხამსო. აით მოტყუვდნენ ბევრნი, რომელნიც მუშაობას და გოგირდის დახარჯვას დაკარგულათ სთვლიდნენ.

მარიაპოლისთვის დღევს ისვენებს ჩვენი ვენახის მუშა-მეზღვე კაცი. ისეთი საშური საქმე აღარა აქვს რა ვენახში, არც იმდენად ბევრი მუშა-ლა სჭირდება და მათი შეხვეწნა. ეხლა ვაზებს მეორეთ თავს აქრის, ხშირს ფოთოლს აცლის, ასინათლებს, ყურძენს მოწვევისთვის სთიბავს, ღობავს და ეშხადება მოწვეული ყურძნის საყარაულებლად. ბევრს თავისი ნამუშავარის შედეგის დამთავრება — რთველის იმედი ახარებს, უმეტესი ხალხი კი ძლიერ დაღონებული შეჭყურებს თავის დაცარიელებულს ვაზებს.

ღვინის ფასები ზღაპრულათ გადაიქცა: 60—70 ათას მანეთად ამბობენ საპანეს. აგრეთვე აფასებენ ახალს ტკბილსაც, იმედოვნებენ, რომ 100.000 მანეთზედ ზევით აიწევსო საპანე.

სასურველია ეხლავე წამლეულობის შეძენა და დამზადება სამეპრისოთ.

ა. ი. ლეონიძე.

კოოპერატიული სასოკადოება

„კახეთი“

სასოკადოება „კახეთი“ აწესდობს 1895 წლიდან და ამ ჟამად 246 მევენახე ითვლება წევრად. სასოკადოება „კახეთი“-ს წევრობა შეუძლიან ეველა კახელ მევენახეს და აგრეთვე ეველა მას, ვინც-კი ჩააბარებს სასოკადოებას ნამდვილ კახურ ღვინოს უოველ წლივ.

ძთავარი კონტორა სასოკადოება „კახეთი“-სა ძთავსებულა თბილისში, დამუქმებელ კრების ქუჩა № 5, ტელეფონი № 13—23, სოლო სარდაფი გოგოლის ქუჩაზე № 63, საკუთარ შენობაში. ტელეგრაფით მისამართი: თბილისი კახეთი.

სასოკადოება „კახეთი“-ს ძთავარი საწუობები კახეთში ორ ალაგას არის მოწუობილი: თელავში „კახეთი“-ს ბიურო ალექსანდრე ძაუაძვილთან და კარდანახში, „კახეთი“-ს ბიურო ნიკოლოზ დარაძვილთან.

